

KENKĖJO BIOLOGIJA

Tai 20–25 mm ilgio drugiai (išskleistų sparnų plotis 28–40 mm), kurių kūno spalva varijuoja nuo šviesiai rudos iki tamsiai pilkos. Kukurūziniai dykrinukai yra naktiniai vabzdžiai ir aktyvūs kai šilta ir drėgna. Patinėlių ir patelių apatinė sparnų pora yra balkšvai gelsvos spalvos, o viršutinių sparnų porų spalvos skiriasi, patinėlio – marga, o patelės – tamsiai ruda (1 pav.).

Kiaušinėliai yra 0,3 mm skersmens, pilkšvi arba balti ir susitelkę į santalkas po 100–300. Lervos yra žalsvos arba rudos spalvos su baltomis juostomis, einančiomis išilgai kūno. Išsivysčiusi lerva yra apie 35 mm ilgio ir turi apverstos Y formos ženklą ant galvos. Lėliukės yra 18–20 mm ilgio, rudos ir blizgios.

1 pav. Patinėlis (kairėje) ir patelė (dešinėje)

2 pav. Kukurūzinio dykrinuko lerva

AUGALAI ŠEIMININKAI

Kukurūzinis dykrinukas yra polifagas (visaėdis) ir pažeidžia kukurūzus (*Zea mays*), cukranendres (*Saccharum*), svogūnus (*Allium cepa*), vienametes paprikas (*Capsicum annuum*), pomidorus (*Solanum lycopersicum*), agurkus (*Cucumis sativus*), pelargonijas (*Pelargonium*), chrizantemas (*Chrysanthemum*) ir kitus augalus.

KENKĖJO PAPLITIMAS IR PLITIMO BŪDAI

Kenkėjas paplitęs Šiaurės, Centrinėje ir Pietų Amerikoje, Afrikoje bei daugelyje Azijos šalių. Europos šalyse neaptinkamas.

Europos maisto saugos tarnybos (EFSA) duomenimis, kukurūzinis dykrinukas labai efektyviai plinta natūraliai – migracijos tarp Šiaurės ir Pietų Amerikos žemynų metu, per dieną gali nuskristi apie 100 km. Manoma, kad į Europą galėtų patekti natūraliai iš Afrikos žemyno.

Lervos, lėliukės ir kiaušinėliai plinta su užkrėstais augalais šeimininkais ar jų dalimis iš trečiųjų šalių.

KENKĖJO POŽYMIAI

Pagrindiniai šio kenkėjo požymiai yra lervų apgraužti augalų lapai (3 pav.) – jie tampa skylėti, šonai pasidaro nelygūs, ant jų aptinkami lervų ekskrementai (4 pav.). Jei kenkėjo populiacija yra didelė, lervos gali nuėsti ir jaunų kukurūzų stiebus, pradėti misti subrendusių kukurūzų burbuolėmis (5 pav.). Ant tokių burbuolių atsiranda skylės, jos pajuoduoja ir gali visiškai sunykti.

Ant pomidorų lervos nugraužia pumpurus ir pažeidžia lapus, minta pačiais vaisiais.

Kiaušinėlius dažniausiai galima aptikti ant apatinės lapo pusės, nedidelių baltų santalkų pavidalu (6 pav.).

3 pav. Lervos apgraužti kukurūzo lapai

4 pav. Lervos ekskrementai ant kukurūzo lapo

5 pav. Lervų pažeistas kukurūzas

6 pav. Kiaušinėliai ant apatinės lapo pusės

KENKĖJO KONTROLĖ

Kukurūzinis dykrinukas yra laikomas vienu svarbiausių kukurūzų ir cukranendrių kenkėjų Brazilijoje ir Kenijoje. Nustatyta, kad Kenija kasmet dėl šio kenkėjo netenka trečdaliao kukurūzų derliaus.

Kukurūzinio dykrinuko suaugėlius aptikti padeda feromoninės arba šviesos gaudyklės, kurios statomos augalų šeimininkų auginimo bei sandėliavimo vietose – medelynuose, šiltnamiuose, sandėliuose. Tokios vietos turi būti prižiūrimos ir periodiškai tikrinamos.

Dėl šio kenkėjo Lietuvoje atliekama kasmetinė stebėseną.

Jei pastebėjote neįprastų ar nepažįstamų kenkėjų požymių, nedelsdami informuokite arčiausiai Jūsų esantį Augalininkystės tarnybos regioninį skyrių.

TARNYBOS REGIONINIAI SKYRIAI:

Alytaus – Vilniaus g. 21, Alytus
Tel. (8 315) 561 12

Kauno – K. Donelaičio g. 33, Kaunas (504 kab.)
Tel. (8 37) 32 06 32

Klaipėdos – Sankryžos g. 7, Klaipėda
Tel. (8 46) 36 54 53

Marijampolės – Kauno g. 142-1, Marijampolė
Tel. (8 343) 90 425

Panevėžio – Anykščių g. 4, Panevėžys
Tel. (8 45) 460 491

Šiaulių – A. Mickevičiaus g. 34, Šiauliai
Tel. (8 41) 43 07 43

Tauragės – Bažnyčių g. 14, Tauragė
Tel. (8 446) 612 20

Telšių – Žalioji g. 10, Telšiai
Tel. (8 444) 31 082

Utenos – Maironio g. 1, Utena
Tel. (8 389) 614 65

Vilniaus – Ozo g. 4a, Vilnius
Tel. (8 5) 238 39 70

VALSTYBINĖ AUGALININKYSTĖS TARNYBA
PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS

KUKURŪZINIS DYKRINUKAS
(*Spodoptera frugiperda*)

VALSTYBINĖ AUGALININKYSTĖ TARNYBA
PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS

Ozo g. 4a, 08200 Vilnius

Tel.: (8 5) 237 5631, pasitikėjimo linija (8 5) 270 80 80,
Fitosanitarijos skyriaus tel. (8 5) 273 44 11

info@vatzum.lt, <http://www.vatzum.lt>,
<https://www.facebook.com/vatzumlt>

2021 m.
VILNIUS